

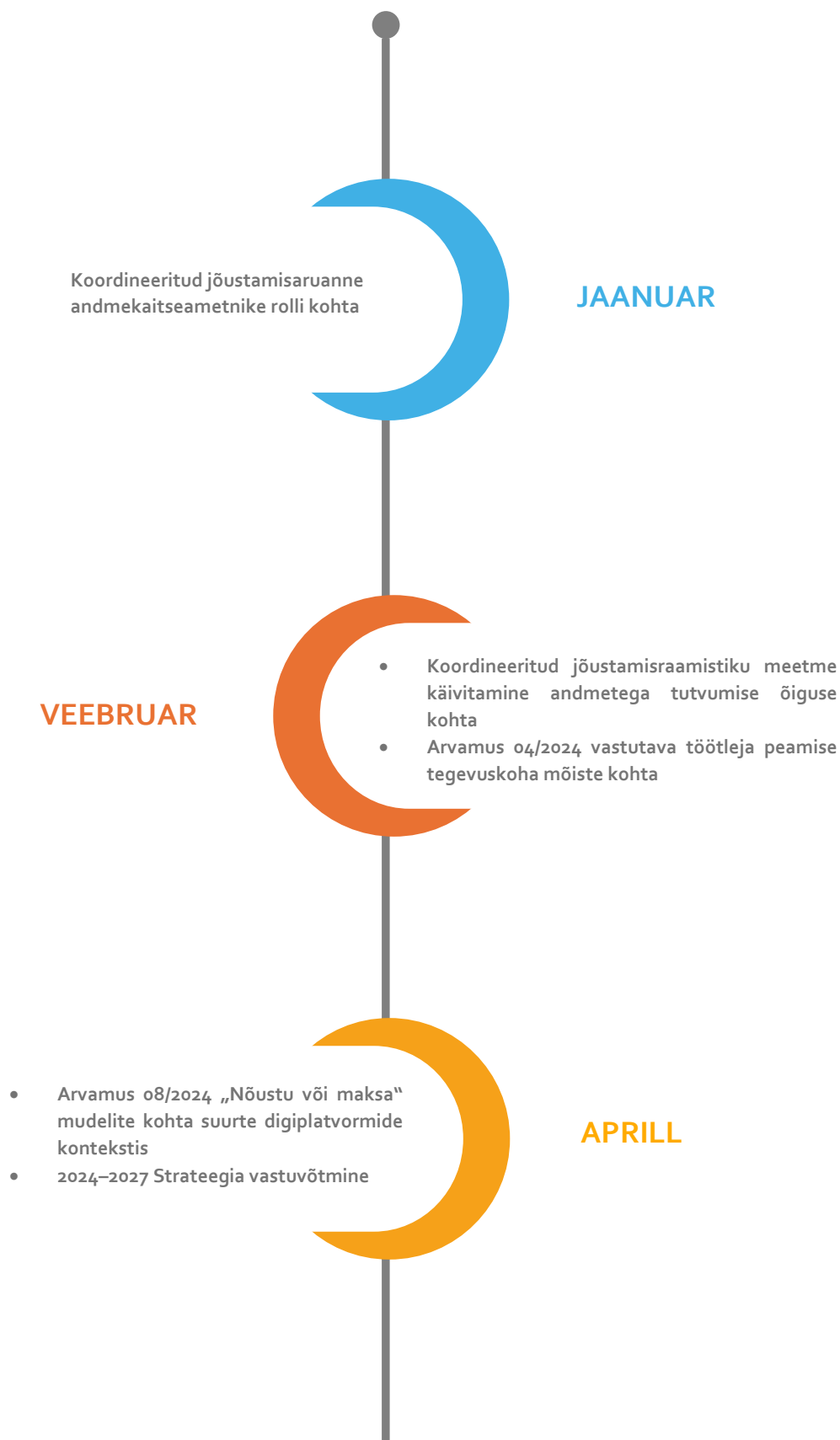
KOKKUV
ÕTE

2024

ISIKUANDMETE
KAITSMINE
MUUTUVAL
MAASTIKUL

2024. AASTA SUURSÜNDMUSED

MAI

Arvamus 11/2024
näotuvastustehnoloogia kasutamise
kohta lennujaama reisijatevoo
sujuvamaks muutmiseks

Euroopa Andmekaitsekoostöö uue
aseesimehe Zdravko Vukić valimine

JUUNI

OKTOOBER

- Suunised õigustatud huvi kohta ja Euroopa Andmekaitsekoostöö esimene kohtumine nende riikide andmekaitseasutustega, kellel on kaitse piisavuse otsus
- Arvamus 22/2024 töötaja(te-) ja alamtöötaja(te)ga seotud teatavate kohustuste kohta

Sidusrühmade üritused
tehisintellektimudelite ja „Nõustu või maksa“
teemal

NOVEMBER

DETSEMBE

Arvamus 28/2024 tehisintellektimudelite kohta

SISSEJUHATUS

2024. aastal kinnitas Euroopa Andmekaitsekoogu taas oma pühendumust kaitsta kiiresti muutuval digimaastikul üksikisikute põhiõigusi eraelu puutumatusele ja andmekaitsele. Oluline verstapost oli Euroopa Andmekaitsekoogu [uue strateegia \(2024–2027\) vastuvõtmine](#), milles sätestatakse andmekaitsekoogu prioriteetid jõustamist tugevdada, nõuete täitmist edendada ja esilekerkivaid tehnoloogilisi probleeme lahendada. Strateegia tugineb neljale strateegilisele sambale: andmekaitse tõhus jõustamine, nõuetele vastavuse toetamine, koostöö tugevdamine ja andmekaitse edendamine digiajastul.

[Euroopa Andmekaitsekoogul oli jätkuvalt](#) keskne roll suuniste valmistamisel ja õigusnõustamisel, et tagada [isikuandmete kaitse üldmääruse järjepidev kohaldamine kogu](#) Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP). 2024. aastal

isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 2 alusel vastu võetud järjepidevuse arvamuste arv suurenes märkimisväärselt, rõhutades selle vahendi tähtsust varajalt edendada ühtlustamist üldkohaldatavates küsimustes.

Andmekaitsekoostuste mõistmise ja rakendamise toetamiseks laiendas Euroopa Andmekaitsekoogu veelgi oma teavitustegevust. 2023. aastal [käivitatud väikeettevõtete andmekaitsejuhend](#) tehti kättesaadavaks 18 keeles ning töötati välja uus suuniste kokkuvõtete sari, et aidata mitteekspertidest sihtrühmadel navigeerida isikuandmete kaitse üldmääruse põhiteemasid.

Samal ajal aitas nõukoda aktiivselt kaasa piiriülesele regulatiivsele koostööle, tehes koostööd ELi ja rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas Euroopa Liidu tehisintellekti ameti ja digiturgude määruse kõrgetasemelise töörühmaga. Need jõupingutused rõhutavad andmekaitsekoogu kasvavat rolli andmekaitse kujundamisel üha enam omavahel seotud regulatiivses keskkonnas.

1. EUROOPA ANDMEKAITSENÕUKOGU SEKRETARIAAT

2024. aastal suurendas Euroopa Andmekaitseenõukogu [sekretariaat](#) märkimisväärselt oma suutlikkust reageerida tulemuslikult üha dünaamilisemal regulatiivsel maastikul, tugevdades oma keskset rolli andmekaitseõiguse kaitsmisel.

Sekretariaat tagab igakülgse analüütilise, haldus- ja logistilise toe kogu Euroopa Andmekaitseenõukogu tegevusele. See aitab eelkõige koostada järjepidevusega seotud arvamusi ja juhenddokumente ning hallata kohtuvaidlusi, tagades tugeva toetuse kõigis Euroopa Andmekaitseenõukogu operatsioonides.

Märkimisväärselt arengut tehti sekretariaadi digiüleminekuga ja sisemiste infosüsteemide täiustamisega. Siseturu infosüsteem (IMI) jäi keskseks, hõlbustades kogu aasta jooksul enam kui 5 644 menetlust, mis on eelmiste aastatega võrreldes märkimisväärselt rohkem. Kasutajakogemuse parandamiseks võeti kasutusele uued tsentraliseeritud koolitusressursid ja videojuhendid, mis lihtsustavad andmekaitseasutuste juurdepääsu Euroopa Andmekaitseenõukogu IT-vahenditele ja parandavad nende tõhusat kasutamist.

Sekretariaat toetas nõukoda tema piiriüleses regulatiivses töös, tehes tihedat koostööd ELi reguleerivate asutustega, nagu Euroopa Andmeinnovatsiooni Nõukogu ja digiturgude õigusakti kõrgetasemeline töörühm. Lisaks [suurenes sekretariaadi roll koordineeritud järelevalvekomitee toetamisel, kuna selle](#) ülesanded laienesid, eelkõige oluliste suuremahuliste ELi IT-süsteemide, sealhulgas viisainfosüsteemi (VIS) ning ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) järelevalve ettevalmistamisel.

Läbipaistvus ja vastutus olid jätkuvalt olulised prioriteedid, kusjuures sekretariaat haldas 38 avaliku teabenõuet Euroopa Andmekaitseenõukogu dokumentidele. Lisaks korraldas sekretariaat aasta jooksul üle 530 koosoleku, mis ületas märkimisväärselt eelmise aasta tegevust.

Kohandades end ennetavalt muutuvate tehnoloogiliste probleemide ja regulatiivsete kohustustega, toetas Euroopa Andmekaitseenõukogu sekretariaat isikuandmete kaitse üldmääruse tõhusat jõustamist ja tugevdas

koostööraamistikku andmekaitseõiguste kaitsmiseks kogu Euroopas.

2. EUROOPA ANDMEKAITSEKÜSIMUSED – TEGEVUS 2024. AASTAL

2024. aastal tugevdas Euroopa Andmekaitseenõukogu märkimisväärselt oma keskset rolli andmekaitse-eeskirjade järjepideva tõlgendamise ja kindla jõustamise tagamisel kogu Euroopas. 2024. aastal tegeles Euroopa Andmekaitseenõukogu tehnoloogia kiire arengu ja digitaalse keerukuse suurenemise tingimustes esilekerkivate andmekaitseprobleemidega oma suuniste ja järjepidevuse alase töö kaudu. Kogu aasta jooksul võttis andmekaitseenõukogu vastu olulisi järjepidevuse arvamusi, põhjalikke üldiseid suuniseid ja mõjukaid avaldusi oluliste seadusandlike arengute kohta. Need meetmed aitasid oluliselt kaasa sidusa õigusraamistiku tagamisele, kujundades seeläbi Euroopa andmekaitsemaastikku ning tugevdades üksikisikute põhiõigusi eraelu puutumatusel ja andmekaitsele.

2.1 JÄRJEPIDEVUSE MEHHANISMIGA SEOTUD ARVAMUSED

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 1 kohased arvamused

2024. aastal esitas Euroopa Andmekaitseenõukogu isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 1 alusel 20 arvamust, milles käsitleti peamiselt siduvate kontsernisiseste eeskirjade heakskiitmist, et hõlbustada turvalist rahvusvahelist andmeedastust rahvusvahelistes ettevõtetes. Lisaks andis andmekaitseenõukogu arvamustega selgust sertifitseerimisasutuste akrediteerimisnõuete eelnõude ja toimimisjuhendi järgimise üle järelevalvet teostavate üksuste kohta. Need arvamused aitasid kaasa isikuandmete kaitse üldmääruse standardite ühetaolisele tõlgendamisele ja kohaldamisele liikmesriikides.

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 2 kohased arvamused

2024. aastal võttis Euroopa Andmekaitseenõukogu isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 64 lõike 2 alusel

vastu kaheksa järjepidevuse arvamust. Allpool on esitatud valik kõige asjakohasematest arvamustest.

- [Arvamuses 04/2024 vastutava töötaja peamise tegevuskoha mõiste kohta liidus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punkti 16 alapunkti a alusel](#) selgitati kriteeriume vastutava töötaja peamise tegevuskoha kindlaksmääramiseks ELis. See selgitus oli väga oluline, et võimaldada andmekaitseasutustel määrata kindlaks kohtualluvus täpselt ja järjepidevalt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 4 punkti 16 alapunkti a alusel;
- [Arvamuses 08/2024 „Kehtiv nõusolek suurte digiplatvormide poolt kasutusele võetud nõustu või maksa mudelite kontekstis” rõhutati](#) olulisi nõudeid tagamaks, et kasutajate antud nõusolek jääb tõeliselt vabatahtlikuks ja teadlikuks, kaitstes seeläbi individuaalset autonoomiat ja valikuvõimalusi;
- [Arvamuses 11/2024 näotuvastuse kasutamise kohta lennujaama reisijatevoo sujuvamaks muutmisel \(kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 5 lõike 1 punktidega e ja f ning artiklitega 25 ja 32\)](#) rõhutati kriitilisi vastavuspunkte, nagu läbipaistvuskohustused, proportsionaalsuse hindamine ning ranged kaitsemeetmed, mis on vajalikud tundlike biomeetriliste andmete ja reisijate eraelu puutumatusse õiguste kaitsmiseks;
- [Arvamuses 22/2024 teatavate kohustuste kohta, mis tulenevad tuginemisest volitatud töötaja\(te\)le ja alamtöötaja\(te\)le,](#) esitati selged suunised lepinguliste kokkulepete, vajalike järelevalvemehhanismide ning meetmete kohta, millega tagatakse vastutus ja isikuandmete kaitse üldmääruse järgimine kogu andmetöötlusahelas;
- [Arvamuses 28/2024 teatavate andmekaitseaspektide kohta, mis on seotud isikuandmete töötlemisega tehisintellektimudelite kontekstis,](#) rõhutati vajadust läbipaistvuse, usaldusväärsuse selgitatavuse mehhanismide ja pideva järelevalve järele, et leevendada eraelu puutumatusse seotud riske ja kaitsta andmesubjektide õigusi.

2.2 ÜLDISED JUHISED

2024. aastal võttis Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp vastu neli suunist, millest kaks viidi lõpule pärast 2023. aastal

algatatud avalikku konsultatsiooni, pakkudes olulisi ressursse, et toetada organisatsioone isikuandmete kaitse üldmääruse järgimise saavutamisel ja säilitamisel. Eelkõige esitati [suunistes 01/2024 isikuandmete töötlemise kohta isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 6 lõike 1 punkti f](#) alusel põhjalikud selgitused, sealhulgas praktilised näited ja hindamismeetodid, ning soovitati menetluslikke kaitsemeetmeid, et tagada õigustatud huvide tasakaal andmesubjektide õiguste ja vabaduste suhtes.

[Suunistes 02/2024 isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 48 kohta](#) käsitleti põhjalikult isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 48 kohast andmete piiriülest edastamist, kirjeldades üksikasjalikult vajalikke kaitsemeetmeid, hindamisi ja mehhanisme, et tagada edastamise kooskõla isikuandmete kaitse üldmääruse standarditega, keskendudes eelkõige rahvusvahelisele andmeedastusele ning kohtu- ja haldusasutustele esitatud andmetele juurdepääsu taotlustele. Suunised pakkusid organisatsioonidele praktilisi strateegiaid, et keerukates rahvusvahelistes andmevoogudes orienteeruda turvaliselt ja nõuetele vastavalt.

Lisaks võttis Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp pärast avalikku konsultatsiooni vastu kaks lisasuunist, mis tugevdavad tema pühendumust läbipaistvusele ja sidusrühmade koostööle. See kaasav lähenemisviis parandas juhenddokumentide kohaldatavust ja praktilisust, hõlbustades nõuete täitmist igas suuruses ettevõtete jaoks.

2.3 AVALDUS SEADUSANDLIKU ARENGU KOHTA

Kogu 2024. aasta jooksul andis Euroopa Andmekaitsekoostöögrupp oma panuse õigusloomeprotsessi, esitades kuus avaldust:

- [Avalduses 1/2024 seadusandlike arengute kohta seoses ettepanekuga võtta vastu määrus, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks,](#) käsitleti Euroopa Komisjoni kavandatud määrust selles kriitilises küsimuses. Tunnistades selliste kuritegude vastu võitlemise tähtsust, rõhutas andmekaitsekoostöögrupp, et kõik meetmed peavad olema täielikult kooskõlas põhiõigustega, eelkõige õigusega eraelu puutumatusse ja andmekaitsele. Avalduses väljendati muret võimalusele eraelulist

avalduses 2/2024 finantsandmete juurdepääsu ja maksete paketi kohta rõhutati tungivat vajadust terviklike andmekaitsemehhanismide järele kiiresti arenevas finantstehnoloogia valdkonnas, et tagada tarbijate usaldus ja turvalisus;

- avaldus 3/2024 andmekaitseasutuste rolli kohta
tehisintellekti käsitleva määruse raamistikus, milles
toetati kohustuste selget piiritlemist, tõhusaid
järelevalvevolitusi ja piisavaid vahendeid tagamaks,
et andmekaitseasutused suudavad aina suureneva
tehisintellekti kasutamise tingimustes kindlalt
kaitsta andmekaitse norme;

- Avalduses nr 4/2024 hiljutiste seadusandlike arengute kohta seoses määruse eelnõuga, millega kehtestatakse täiendavad menetlusnormid isikuandmete kaitse üldmääruse täitmise tagamiseks, soovitati sujuvamaid menetlusi ja selgeid suuniseid, et hõlbustada reguleerivate asutuste kiireid, tõhusaid ja järjepidevaid meetmeid piiriüleste juhtumite käsitlemisel, tagades seeläbi üksikisikute õiguste tugevama kaitse;

- Avaldus 5/2024 tõhusa õiguskaitse eesmärgil andmetele juurdepääsu käsitleva kõrgetasemelise töörühma soovitude kohta vastas töörühma soovistele, rõhutades vajadust tasakaalustada tõhustatud andmeajamissuutlikkust rangete kaitsemeetmetega, et säilitada eraelu puutumatuse kaitse põhialused;

- Avaldusele 6/2024 isikuandmete kaitse üldmääruse kohaldamise teise aruande kohta – regulatiivse järjepidevuse ja koostöö edendamine vastati Euroopa Komisjoni teisele aruandele isikuandmete kaitse üldmääruse rakendamise kohta, tunnistades positiivseid edusamme, juhtides samal ajal tähelepanu parandamist vajavatele valdkondadele.

2024. aastal jätkas Euroopa Andmekaitsekoogu ennetavat koostööd sidusrühmadega, et suurendada oma suuniste läbipaistvust, selgust ja tõhusust. Pühendunud tagama, et suunised oleksid nii asjakohased kui ka

Euroopa Andmekaitse nõukogu korraldas seitsmendat aastat järjest isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 71 lõike 2 kohase iga-aastase sidusrühmade uuringu, kogudes kriitilist tagasisidet oma suuniste praktilise rakendamise kohta. Peamised sidusrühmad, sealhulgas andmekaitse ja eraelu puutumatuse eksperdid akadeemilistest ringkondadest, tööstusspetsialistid ja valitsusväliste organisatsioonide esindajad, pakkusid aktiivselt teavet suuniste tõhususe ja kasutatavuse kohta. Eriti hindasid vastajad suuniste selgust ja praktilist kohaldatavust, rõhutades nende tähtsust nõuete täitmiseks seotud ülesannete lihtsustamisel.

Lisaks korraldas Euroopa Andmekaitseinspektor 2024. aastal mitu sihtotstarbelist sidusrühmade üritust, mille eesmärk oli edendada avatud dialoogi ja vastastikust mõistmist reguleerivate asutuste, tööstuse esindajate, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja akadeemiliste asutuste vahel. Need interaktiivsed kohtumised andsid sidusrühmadele võimaluse jagada kogemusi, arutada probleeme ja teha ettepanekuid õigusraamistiku täiustamiseks.

Sidusrühmadelt saadud tagasisides osutati järjekindlalt vajadusele täiendavate praktiliste ressursside järele, näiteks visuaalsed abivahendid, interaktiivsed materjalid ja selgitav sisu, et keerulisi tehnilisi mõisteid paremini selgitada.

Selle vajaduse täitmiseks käivitas Euroopa Andmekaitseinspektorat uue algatuse, et esitada oma suunistele lisatud kokkuvõtlikud teabelehed, mille eesmärk on rahuldada sidusrühmade vajadusi, lihtsustades ja selgitades põhimõisteid.

Kokkuvõttes kujundasid sidusrühmadega peetud konsultatsioonid jätkuvalt märkimisväärselt Euroopa Andmekaitseinspektsiooni algatusi, tugevdades andmekaitseinspektsiooni läbipaistvust, vastutust ja reageerimisvõimet.

2.5 EUROOPA ANDMEKAITSENÕUKOGU ESINDAMINE MAAILMAS

2024. aastal osales Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu põhilistel rahvusvahelistel foorumitel, edendades strateegilist koostööd ning käsitledes andmekaitse ja eraelu puutumatusega seotud kriitilisi küsimusi. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu eesistuja osales aasta jooksul 34 kõrgetasemelisel esinemisel.

3. ANDMEKAITSEASUTUSTE JÕUSTAMINE JA KOOSTÖÖ

Kogu 2024. aasta jooksul oli riiklikel andmekaitseasutustel jätkuvalt oluline roll üksikisikute andmekaitseõiguste kaitsmisel, tagades isikuandmete kaitse üldmääruse järjepideva ja tõhusa täitmise kogu Euroopas. Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu hõlbusas koordineeritud meetmeid ja pakkus sihipärast toetust jõustamisalasele koostööle.

3.1 EUROOPA ANDMEKAITSENÕUKOGU TEGEVUS IKÜMI JÕUSTAMISE TOETAMISEKS

Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu suurendas oma jõupingutusi andmekaitseasutuste vahelise koostöö tõhustamiseks sihipäraste algatuste kaudu, käivitades oma kolmanda koordineeritud jõustamisraamistiku meetme, mis keskendus juurdepääsuõigusele, mida andmekaitseasutused ühiselt kindlaks määrasid kui üks peamisi nõuete täitmise valdkondi. Lisaks tugevdas ekspertide tugirühmandmekaitseasutuste jõustamissuutlikkust, pakkudes eriteadmisi ja hõlbustades koostööprojekte, eelkõige seoses keerukate ja esilekerkivate teemadega, nagu tehisintellekt, digiplatvormide nõusolekumehhanismid ja näotuvastustehnoloogiad.

2024. aastal allkirjastas Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu koostöömemorandumi PEReNiga, mis on ministeeriumidevaheline büroo, mis tegutseb.

Prantsusmaa majandus-, kultuuri- ja digitaalteenuste ministrite ühisasutusena. See kokkulepe on oluline verstapost tehnilise koostöö tõhustamisel, et tegeleda esilekerkivate andmekaitseprobleemidega terves Euroopas. Lisaks loodi ChatGPT rakkerühm. Rakkerühm loodi ühise jõupingutusega, et täita lüngad, tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järjepidev kohaldamine ja tegeleda ChatGPT töötlemistevõimega seotud ainulaadsete riskidega.

3.2 KOOSTÖÖ IKÜMI ALUSEL

Andmekaitseasutused jätkasid tõhusat koostööd IMI süsteemi kaudu. 2024. aastal algatati kokku 982 ühte kontaktpunktiga seotud menetlust (isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 60), millest 485 olid lõplikud otsused. See koostöö põhinev lähenemisviis ühtlustas keeruliste juhtumite lahendamist, edendas regulatiivset sidusust ja tagas üksikisiku õiguste tugeva kaitse terves Euroopas.

3.3 SIDUVAD OTSUSED

Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu ei võtnud 2024. aastal isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 65 ja artikli 66 alusel vastu ühtegi siduvat otsust, peegeldades andmekaitseasutuste paremat koostööd ja tõhusamat konsensuse saavutamist. Selliste otsuste puudumine rõhutab piiriülese koostöö tõhusust riiklikul tasandil.

3.4 MENETLUSTEKÄSITLUS

2024. aastal tellis Euroopa Andmekaitsekoostöökoogu oma SPE algatuse raames kolmanda temaatilise menetlustekäsitluse juurdepääsuõiguse kohta. Juhtumite kokkuvõttes on ülevaated ühte kontaktpunkti menetluse raames konkreetse teema kohta vastu võetud otsustest. Nende kokkuvõtete eesmärk on anda andmekaitseasutustele ja avalikkusele, sealhulgas privaatsusspetsialistidele, ülevaade otsustest, mille andmekaitseasutused on pärast piiriülese koostöö menetlusi vastu võtnud.

3.5 SISERIIKLIKUD MENETLUSED

Kogu aasta jooksul kasutasid andmekaitseasutused aktiivselt oma parandusvolitusi, et tagada isikuandmete kaitse üldmääruse järgimine liikmesriikide erinevates valdkondades. Andmekaitseasutused rakendasid

uurimismeetmeid, töötlemispiiranguid ja -keelde ning määrasid märkimisväärseid rahalisi trahve isikuandmete kaitse üldmääruse märkimisväärtete rikkumiste eest. Need siseriiklikud jõustamismeetmed, mida on põhjalikult kirjeldatud aastaaruandes, rõhutavad andmekaitseasutuste kindlat pühendumust kaitsta põhilisi andmekaitseõigusi ja edendada nende järgimist kogu Euroopas.

2024. aastal määrasid andmekaitseasutused ühiselt üle 1,2 miljardi euro väärtuses trahve. 2024. aastal määratud trahvide üksikasjalik jaotus ning riiklike täitemeetmete mittetäielik loetelu on esitatud aastaaruande 3. peatükis.

KONTAKTANDMED

Postiaadress

Rue Wiertz 60, B-1047 Brussels

büroo address

Rue Montoyer 30, B-1000 Brussels